

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: **Geoarcheologická rekonstrukce přírodního prostředí ústecké kotliny během pravěku a středověku**

Autorka práce: Anna Svatušková

Vedoucí práce: PhDr. Jaromír Beneš, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Aleš Bajer, Ph.D.

Předkládaná diplomová práce řeší problematiku rekonstrukce historického vývoje krajiny ústecké kotliny. Metodicky je řešení rozděleno do 3 dílčích částí, a to konkrétní záchranný archeologický výzkum pod názvem Blok 004 v Ústí nad Labem, jehož se autorka aktivně účastnila, dále rešeršní zpracování dostupné odborné literatury zaměřené na ústeckou kotlinu a zpracování a interpretace geoarcheologických analýz konkrétních lokalit ze záchranného výzkumu Bloku 004.

Formálně je práce rozdělena do dvanácti kapitol. Kapitola 2 (Cíle práce) definuje jako cíl práce rekonstrukci krajiny (přírodního prostředí) ústecké kotliny během pravěku a středověku, což samo o sobě lze považovat za úkol velmi obsáhlý a nesnadný.

Kapitoly 4, 5 a 6 se věnují rešeršnímu zhodnocení výzkumu ústecké kotliny a konkrétním výsledkům archeologického výzkumu Bloku 004.

Za velmi významnou považují kapitolu 7 (Metodiku geoarcheologického výzkumu), která definuje jednotlivé použité (použitelné) geoarcheologické metody a nastiňuje jejich možnosti využití v archeologické praxi.

Zmíněné kapitoly 4-7 jsou velmi dobře zpracovány jak po formální tak i odborné stránce a jsou vhodně doplněny o citace.

Kapitola 8 (Výsledky) podrobně popisuje archeologické situace vybraných zkoumaných lokalit a je doplněna o geoarcheologické zhodnocení (sedimentární popisy, pedogeochemický a mikromorfologický popis) jednotlivých zkoumaných horizontů daných profilů. Velmi dobře a přehledně je zpracována také obrazová a grafická část kapitoly.

Nejdůležitější, resp. nejpřínosnější z hlediska práce samotné je kapitola 9 (Diskuse), kde se autorka pokouší interpretovat resp. najít souvislosti mezi teoretickými znalostmi získanými rešeršním studiem a skutečnou archeologickou pozicí ve vztahu k výsledkům geoarcheologických analýz. Tuto diskusi lze považovat za příspěvek k většímu, ale hlavně správnému zapojení pomocných geoarcheologických metod do archeologického výzkumu. Všimá si rozdílů mezi striktně archeologickým, sedimentologickým a pedochemickým (mikromorfologickým) přístupem k nálezovým situacím a jejich interpretacím. Správně vyhodnocuje možnosti pedogeochemie a mikromorfologie jako pomocných výzkumných metod, které mají za cíl zpřesňovat, případně doplňovat archeologické a sedimentologicko-pedologické výsledky a hlediska a usnadnit interpretace.

Kapitola 10 (Závěr) nevyužívá potenciálu, který je jak v rešeršní části, archeologických nálezech, tak i samotném geoarcheologickém výzkumu a v diskusi zmíněn. Konkrétní výsledky práce nejsou v samotném závěru dostatečně prezentovány. Struktura vět místy ztěžuje pochopení jejich obsahu.

V obou posledně zmíněných kapitolách lze najít občasné překlepy a místy neadekvátní stavbu vět, která snižuje kvalitu porozumění textu.

Grafické zpracování pedogeochemických analýz je velmi kvalitní a názorné, usnadňuje orientaci ve výsledcích a tím výrazně zvyšuje kvalitu samotné práce.

Za mimořádně zdařilé dále považuji tabulkové zpracování výsledků mikromorfologického popisu zkoumaných vzorků. Toto zpracování by se mohlo stát jakýmsi obecným standardem zpracování pedogeochemických analýz a výsledků mikromorfologického popisu.

Práce naplnila požadavky zadání, přestože z definice samotné je jasné, že tuto problematiku nemohla obsáhnout zcela a přinést definitivní výsledky. Jedná se nicméně o zdařilý střípek do mozaiky rekonstrukce vývoje přírodního prostředí ústecké kotliny.

Po odborné i formální stránce práce odpovídá zadání a přináší očekávané výsledky.

K vlastní práci mám následující dotazy:

V diskusi autorka uvádí, že v půdních profilech nebyly zachyceny známky mýcení. Jak se v půdě v mikromorfologickém a pedogeochemickém záznamu známky mýcení projevují?

Jaký význam a možné interpretace v rámci mikromorfologického výzkumu půd mají fytolity a jaké mohou být geoarcheologické interpretace?

Jak si autorka vysvětluje poměrně zřetelný nárůst obsahu fyzikálního jílu u sondy 76/3 2 směrem k bázi sondy oproti výsledkům ostatních sond?

Práci považuji formálně, věcně i obsahově za velmi dobře zpracovanou a předloženou práci doporučuji komisi k obhajobě a hodnotím známkou **výborně mínus**.

V Chudčicích dne 27. srpna 2011

Mgr. Aleš Bajer, Ph.D.